

Druhy a kultivary dřevin pěstované v arboretech, parcích a zahradách ve Studenci a Dolní Brusnici ve východních Čechách

Species and cultivars of woody plants cultivated in arboreta, parks and gardens at Studenec and Dolní Brusnice, East Bohemia

Zdeněk B l a h n í k

Dendrologická zahrada, Za dálnicí 146, 252 43 Průhonice; e-mail: blahnik@post.cz

Abstract

Cultivated woody plants demonstrated during dendrological excursions of the Czech Botanical Society to four gardens of particular dendrological interest in the East Bohemia Region are listed and some of them commented.

K e y w o r d s : cultivated woody plants, East Bohemia Region, shrubs, trees

N o m e n k l a t u r a : Hejný & Slavík (1988, 1990, 1992), Krüssmann (1985, 1986), Slavík (1995, 1997)

Úvod a metodika

V rámci floristického kurzu v Nové Pace byla 1. 7. 2013 uspořádána dendrologická exkurze do Studence a Dolní Brusnice. Během exkurze byly navštíveny čtyři zahrady (arboreta). Zaznamenané druhy jsou seřazeny abecedně, jednotlivé zahrady (lokality) jsou označeny písmeny A, B, C, D. Zde uvedené přehledy nejsou kompletními inventarizačními seznamy všech pěstovaných dřevin daných lokalit. Naše domácí druhy jsou označeny vykřičníkem. Velmi vzácně pěstované domácí druhy jsou označeny dvěma vykřičníky.

Lokality

A. Studenec 367, školní arboretum, u budovy základní školy, <https://www.zsstudenec.cz>, 50°33'09"N, 15°32'46"E

V této dendrologické sbírce je vyšší poměrné zastoupení našich původních domácích druhů dřevin než ve většině arboret a botanických zahrad České republiky. Jde tedy o ukázkou tzv. didaktického arboreta, které může sloužit k výuce žáků. Taková arboreta, založená prozíravě i před více než stovkou let, jsou dodnes udržována např. u budov středních lesnických škol v Písku a v Hranicích na Moravě a u budovy střední zemědělské školy v Táboře. Celkem zde bylo demonstrováno 66 druhů a kultivarů. Naučná stezka

arboretem viz <https://www.zsstudenec.cz/upload/files/dokumenty-skoly/obnova-zelen-a-miniarboretum.pdf>.

B. Studenec, Rovnáčov 9, soukromá zahrada v obci, 50°34'00"N, 15°32'37"E

Na soukromé oplocené zahradě v obci, roste zřejmě nejvyšší jedinec smrku Brewerova (*Picea breweriana*) v České republice. Podobně vysoký smrk Brewerův rosl mnoho desítek let v didaktickém arboretu Střední lesnické školy v Hranicích na Moravě, před několika lety však uschl. V Průhonickém parku se původně pěstovaly celkem čtyři několik desítek let staré exempláře smrku Brewerova. Tři z nich zde rostou dodnes, ale žádný z nich nedosahuje výšky stromu ve Studenci. Oproti stromu u jezů nad „Podemlejnským rybníčkem“ v Průhonickém parku, který je soliterní, má strom ve Studenci nevýhodu v tom, že roste v hustém zápoji okolních dřevin, a přichází tak bohužel úplně zbytečně o své nejspodnější, a tedy nejceněnější větve.

C. Studenec 1, zámek, zámecký park, 50°32'49"N, 15°33'36"E

Podobně jako naprostá většina ze všech bývalých více než osmi set zámeckých parků v České republice je i zámecký park ve Studenci v žalostně zanedbaném stavu způsobeném buď zjevnou totální absencí jakékoli odborné péče, nebo alespoň její naprostou nedostatečností pravděpodobně již od roku 1945.

D. Dolní Brusnice 3, Zahradnictví Žižka, 50°27'30"N, 15°43'53"E

Na okrasných i provozních plochách Zahradnictví Žižka v Dolní Brusnici (<http://www.zahrada-zizka.cz>) je pěstováno velké množství druhů a kultivarů převážně introdukovaných dřevin. Některé z nich patří jen k několika málo jedincům daného druhu nebo kultivaru pěstovaným v celé České republice. Pokud jde o počet pěstovaných druhů a kultivarů dřevin, je zřejmě tato dendrologická sbírka druhou nejbohatší sbírkou celého bývalého Východočeského kraje, hned za Arboretem Žampach na prvním místě a před Hamzovým parkem a arboretem v Luži na třetím místě. Nejvzácněji pěstované druhy jsou označeny číslicí v závorce, která znamená počet autorovi známých míst pěstování přístupných větších dospělých jedinců v České republice. Celkem zde bylo demonstrováno 104 druhů a kultivarů.

Abecední seznam demonstrováných dřevin s označením lokalit

Celkem bylo ve všech čtyřech navštívených objektech zaznamenáno 182 druhů a kultivarů dřevin.

Abeliophyllum distichum: D; *Abies ×arnoldiana* (*A. koreana* × *A. veitchii*): A; *Abies concolor* 'Viola-
cea': D; *Abies grandis*: A, D; *Abies koreana*: A, D; *Abies koreana* 'Silberlock': A; *Abies lowiana*: A;
Abies sp.: A; *Acanthopanax henryi*: D; *Acer campestre* !: A; *Acer cappodocicum* 'Rubrum': D; *Acer*
carpinifolium (5): D; *Acer ginnala*: A; *Acer griseum*: D; *Acer negundo*: D; *Acer pensylvanicum*: D;
Acer platanoides !: A; *Acer pseudoplatanus* !: A; *Acer saccharinum* 'Vierii': A; *Actinidia arguta*: D;

- Actinidia kolomikta*: D; *Aesculus* × *carnea*: A; *Aesculus hippocastanum*: C; *Alnus glutinosa* !: C; *Amelanchier lamarkii*: A; *Amelanchier ovalis*: B; *Amorpha fruticosa*: D; *Aralia racemosa*: D; *Araucaria araucana*: D; *Arctostaphylos uva-ursi*: D; *Aristolochia macrophylla*: D; *Aronia melanocarpa*: A.
- Berberis thunbergii*: A; *Berberis vulgaris* !: D; *Berberis vulgaris* 'Atropurpurea': A; *Buddleja alternifolia*: D.
- Caragana arborescens*: D; *Carpinus betulus* !: A; *Carpinus japonica*: D; *Catalpa* sp.: D; *Cedrus libani*: D; *Cedrus* sp.: D; *Celtis occidentalis*: D; *Cerasus avium* !: A; *Cerasus* sp. (kultivar): A; *Cercidiphyllum japonicum*: A; *Cercis canadensis*: D; *Cercis chinensis*: D; *Chamaecyparis lawsoniana*: A; *Chamaecyparis obtusa*: D; *Chamaecyparis pisifera* 'Aurea': B; *Chamaepericlymenum suecicum*: D; *Chionanthus virginicus*: D; *Corylopsis willmottiae*: D; *Corylus avellana* !: A; *Corylus maxima*: A; *Corylus maxima* 'Purpurea': A; *Cotinus coggygria* 'Royal Purple': D; *Cotoneaster* sp.: A, C; *Cryptomeria japonica*: D; *Cunninghamia lanceolata*: D.
- Decaisnea fargesii*: D; *Dendrobenthamia japonica*: D; *Deutzia scabra*: A; *Dipelta floribunda*: D; *Dipteronia sinensis* (2): D.
- Elaeagnus commutata*: A; *Enkianthus campanulatus*: A; *Eucommia ulmoides*: D.
- Fagus engleriana* (3): D; *Fagus orientalis*: D; *Fagus sylvatica* !: A; *Forsythia viridissima*: A; *Frangula alnus* 'Linearifolia': A; *Fraxinus excelsior* !: A; *Fraxinus excelsior* 'Pendula': C.
- Ginkgo biloba*: A; *Gleditsia triacanthos*: D; *Gymnocladus dioica*: D.
- Halesia* sp.: D; *Hamamelis virginiana* 'Pendula': D; *Heptacodium miconioides* (5): D; *Hovenia dulcis*: D; *Hydrangea quercifolia*: D.
- Juniperus* sp. (kultivar): A.
- Kalopanax pictus*: D; *Kolkwitzia amabilis*: D;
- Laburnocytisus adamii*: D; *Laburnum* × *watereri*: A; *Laburnum anagyroides*: A; *Larix decidua* !: A; *Leycesteria formosa*: D; *Ligustrum obtusifolium*: D; *Liquidambar styraciflua*: D; *Liriodendron tulipifera* 'Crispum': D; *Lonicera alpigena*: D; *Lonicera caerulea*: D; *Lonicera involucrata*: A; *Lonicera japonica*: D; *Lonicera periclymenum*: D; *Lonicera* sp.: D.
- Maackia amurensis* (3): D; *Magnolia stellata*: D; *Mahoberberis neubertii*: D; *Metasequoia glyptostroboides*: D; *Morus nigra*: D;
- Nothofagus antarctica* (4): D.
- Orixa japonica* (3): D.
- Padus avium* !: C; *Padus avium* 'Colorata': D; *Parrotia persica*: D; *Parrotiopsis jacquemontiana*: D; *Paulownia tomentosa*: D; *Phellodendron* sp.: D; *Physocarpus opulifolius* 'Aurea': A; *Physocarpus opulifolius* 'Diabolo': A; *Picea abies* !: A; *Picea breweriana*: B, D; *Picea glauca*: D; *Picea mariana*: D; *Picea omorika*: A; *Picea orientalis*: A; *Picea pungens* 'Glauc': A; *Picea sitchensis*: D; *Picea torano*: D; *Pieris* sp.: D; *Pinus armandii*: D; *Pinus cembra*: A; *Pinus mugo* !: A; *Pinus ponderosa*: D; *Pinus pungens*: D; *Pinus strobus*: A; *Pinus sylvestris* !: A; *Poncirus trifoliata*: D; *Populus tremula*: C; *Potentilla fruticosa*: C; *Pseudolarix amabilis*: D; *Pterostyrax corymbosa*: D.
- Quercus dentata*: D; *Quercus petraea* !: A; *Quercus robur* 'Pectinata': D.
- Rhamnus cathartica* !: A; *Rhododendron atlanticum*: D; *Rhododendron* sp. (opadavý): A; *Rhododendron* sp. (stálezelený): A; *Rhus typhina*: A; *Rosa canina* !: A; *Rosa pendulina* !!: A; *Rosa rubrifolia* 'Glauc': A; *Rubus odoratus*: B.
- Salix sachalinensis* 'Sekka': D; *Sambucus nigra* !: A; *Sambucus nigra* 'Black Lace': D; *Sambucus racemosa* !!: A; *Sassafras albidum* (3): D; *Sciadopitys verticillata*: D; *Sequoiadendron giganteum*: D; *Sinocalycanthus chinensis*: D; *Sophora japonica*: D; *Sorbaria sorbifolia*: D; *Sorbus aucuparia* !: C; *Sorbus intermedia*: A; *Spiraea* sp.: A; *Stachyurus praecox*: D; *Styrax japonica*: D; *Swida sanguinea* !: C; × *Sycoparrotia semidecidua*: D; *Symphoricarpos albus*: C; *Syringa* sp.: D.
- Taxus baccata* !: C; *Thuja occidentalis*: A; *Thujopsis dolobrata*: D; *Tilia cordata* !: A, C (aleje); *Tilia platyphyllos* !: C; *Tsuga canadensis*: A.
- Ulmus glabra* !: A.
- Vaccinium corymbosum*: D; *Viburnum opulus* !: A; *Viburnum rhytidophyllum*: D.

Weigela florida: A.

Zanthoxylum sp.: D; *Zelkova carpinifolia*: D.

Literatura

Hejný S. & Slavík B. [eds] (1988): Květena České socialistické republiky. Vol. 1. – Academia, Praha.

Hejný S. & Slavík B. [eds] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha.

Hejný S. & Slavík B. [eds] (1992): Květena České republiky. Vol. 3. – Academia, Praha.

Krüssmann G. (1985): Manual of cultivated conifers. – Timber Press, Portland.

Krüssmann G. (1986): Manual of cultivated broad-leaved trees and shrubs. Vol. 1–3. – Timber Press, Portland.

Slavík B. [ed.] (1995): Květena České republiky. Vol. 4. – Academia, Praha.

Slavík B. [ed.] (1997): Květena České republiky. Vol. 5. – Academia, Praha.